

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»

**Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023. 900 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н., професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЗОРЯ СВІТЛАНА - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄВ СЕРГІЙ - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ТЮТЮННИК ЮРІЙ, к.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
ТЮТЮННИК СВІТЛАНА, к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,
КІТ ІРИНА, здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ ЗА ІНФОРМАЦІЄЮ КОНСОЛІДОВАНОГО ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

Відповідно до Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України складовою консолідованої фінансової звітності банківської установи є Звіт про фінансовий стан [1], інформація якого використовується зокрема й для розрахунку показників оцінювання фінансової стійкості та ліквідності банку (табл. 1, 3).

Таблиця 1

Алгоритм розрахунку й економічний зміст показників оцінювання фінансової стійкості банку

Показник	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст	Оптимальне значення
Коефіцієнт надійності	<u>Власний капітал</u> Зобов'язання	Показує рівень залежності банківської установи від залучених коштів	$\geq 0,05$
Коефіцієнт фінансового важеля	<u>Зобов'язання</u> Власний капітал	Характеризує здатність банківської установи залучати кошти на фінансовому ринку	< 20
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	<u>Власний капітал</u> Активи	Засвідчує достатність сформованого власного капіталу в активізації та покритті різних ризиків	$\geq 0,05$
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	Основні засоби та <u>нематеріальні активи</u> Власний капітал	Визначає, яку частину власного капіталу розміщено в капіталізованих активах	-
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	<u>Активи</u> Акціонерний капітал	Відображає ступінь покриття активів акціонерним капіталом	12,0-15,0

За інформацією консолідованого Звіту про фінансовий стан АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. [2, 3, 4] проведемо оцінювання рівня та динаміки фінансової стійкості банку (табл. 2).

Коефіцієнти надійності, фінансового важеля та участі власного капіталу у формуванні активів характеризують фінансову стійкість банку з погляду співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями. Фактичні значення цих коефіцієнтів у 2020-2022 рр. відповідали оптимальним рівням, хоча в 2022 р. порівняно з 2020-2021 рр. спостерігалися незначні негативні зміни.

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

Наприклад, у 2022 р. на 1 грн зобов'язань припадало 9,0 коп. власного капіталу проти 10,4 коп. у 2020 р. і 10,3 коп. у 2021 р. Також, якщо в 2020 р. зобов'язання перевищували власний капітал у 9,6 раза, 2021 р. – 9,7 раза, то в 2022 р. – 11,1 раза. За коефіцієнтом участі власного капіталу у формуванні активів його частка у валюті балансу знизилася з 9,4 % у 2020 р. до 9,3 % у 2021 р. і 8,2 % у 2022 р.

Таблиця 2

**Показники оцінювання фінансової стійкості АТ «ДЕРЖАВНИЙ
ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. (станом на кінець року)**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 р. від 2020 р.
Коефіцієнт надійності	0,104	0,103	0,090	-0,014
Коефіцієнт фінансового важеля	9,640	9,735	11,140	+1,500
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	0,094	0,093	0,082	-0,012
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,443	0,411	0,389	-0,054
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	4,698	4,725	5,415	+0,717

Коефіцієнт захищеності власного капіталу як відношення основних засобів і нематеріальних активів до власного капіталу знизився з 0,443 у 2020 р. до 0,389 у 2022 р. Коефіцієнт мультиплікатора капіталу як відношення активів до акціонерного капіталу хоча й підвищився з 4,698 у 2020 р. до 5,415 у 2022 р., але не відповідає оптимальному значенню.

Отже, за більшістю коефіцієнтів банк залишається фінансово стійким, проте з негативною динамікою.

Таблиця 3

**Алгоритм розрахунку й економічний зміст показників оцінювання
ліквідності банку**

Показник	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	Грошові кошти та їх <u>еквіваленти</u> Кошти банків + + рахунки клієнтів	Характеризує можливість банківської установи погашати «живими» грошми з коррахунків і каси зобов'язання за всіма депозитами
Коефіцієнт загальної ліквідності	<u>Активи</u> Зобов'язання	Показує максимальну можливість банківської установи погашати зобов'язання всіма активами
Коефіцієнт генеральної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти + основні засоби + <u>нематеріальні активи</u> Зобов'язання	Розкриває здатність банківської установи погашати зобов'язання високоліквідними активами та через продаж майна
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	<u>Кредити, надані клієнтам</u> Кошти банків + + рахунки клієнтів	Розкриває, наскільки видані кредити забезпечені всіма залученими депозитами (чи є незбалансована ліквідність)

За інформацією консолідованого Звіту про фінансовий стан АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. [2, 3, 4] проведемо оцінювання рівня та динаміки ліквідності банку (табл. 4).

Таблиця 4

Показники оцінювання ліквідності АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. (станом на кінець року)

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 р. від 2020 р.
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	0,138	0,095	0,121	-0,017
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,104	1,103	1,090	-0,014
Коефіцієнт генеральної ліквідності	0,171	0,131	0,150	-0,021
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	0,329	0,376	0,355	+0,026

Отже, фактичні значення коефіцієнтів миттєвої, загальної та генеральної ліквідності упродовж 2020-2022 рр. залишалися достатньо стабільними, хоча в 2022 р. порівняно з 2020 р. відбулося їх зниження. Так, рівень покриття коштів банків і рахунків клієнтів зменшився з 13,8 % у 2020 р. до 9,5 % у 2021 р., але потім збільшився до 12,1 % у 2022 р. Перевищення активів над зобов'язаннями знизилося з 10,4 % у 2020 р. до 10,3 % у 2021 р. і 9,0 % у 2022 р. Якщо в 2020 р. зобов'язання покривалися грошовими коштами, основними засобами та нематеріальними активами на 17,1 %, то в 2021 р. – на 13,1 %, а в 2022 р. – на 15,0 %. У 2020 р. на 1 грн коштів банків і рахунків клієнтів припадало близько 33 коп. кредитів, наданих клієнтам, 2021 р. – близько 38 коп., 2022 р. – близько 36 коп.

Загалом за розглянутими коефіцієнтами рівень ліквідності банку є достатнім, проте мають місце певні негативні тенденції.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: постанова Правління Національного банку України від 24 жовтня 2011 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення 26.09.2023).
2. АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ». Консолідований Звіт про фінансовий стан за 2020 рік. URL: [1167-oschadbank_2020_fs_conso_ukr.pdf](#) (дата звернення 26.09.2023).
3. АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ». Консолідований Звіт про фінансовий стан за 2021 рік. URL: [7588-oschadbank_2021_fs_conso_ukr.pdf](#) (дата звернення 26.09.2023).
4. АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ». Консолідований Звіт про фінансовий стан за 2022 рік. URL: [OBU%202022%20-%20\(UKR\)%20Conso%20FS.pdf](#) (дата звернення 26.09.2023).

ТКАЧУК НАТАЛІЯ <i>Залучені ресурси банків: особливості та необхідність управління</i>	447
ТРЕГУБЕНКО ВІТАЛІЙ Науковий керівник – ДРАНУС ВАЛЕНТИН <i>Аналіз ліквідності банківської системи України в умовах воєнного стану</i>	450
ТЮТЮННИК ЮРІЙ, ТЮТЮННИК СВІТЛАНА, КІТ ІРИНА <i>Оцінювання фінансової стійкості та ліквідності банківської установи за інформацією консолідованого звіту про фінансовий стан</i>	453
ФЕДОРЕНКО ОЛЬГА, ШУБА ІРИНА, ПЕРЕРВА ПЕТРО <i>Методи вартісного оцінювання патентів</i>	456
ЧАЙКА ЛАРИСА, Науковий керівник – КОВБАСА ОЛЕКСАНДР <i>Аспекти управління фінансовою стійкістю місцевих бюджетів</i>	459
ЧЕБОТАРЬ АЛІНА, ЛЕГА ОЛЬГА <i>Державні видатки на забезпечення обороноздатності України: оцінка динаміки</i>	462
ЧЕХОВСЬКА ВАЛЕРІЯ Науковий керівник – ТКАЧЕНКО СЕРГІЙ <i>Стратегія управління активами і пасивами банку</i>	465
ШАПОВАЛ ОЛЕНА <i>Фінансова політика підприємства як основа державної фінансової політики</i>	467
ЯСКЕВИЧ АННА, СТАНЄВА КАТЕРИНА, КАПІНОС МАРІАННА, ПЕРЕРВА ПЕТРО <i>Комерціалізація інтелектуальної власності на засадах франчайзингу</i>	469
5. СУЧАСНИЙ МАРКЕТИНГ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
БЄЛОВА ТЕТЯНА <i>Маркетинг та штучний інтелект</i>	473
ВАСИЛИКА ЄЛИЗАВЕТА Науковий керівник – ВАСИЛИШИНА ЛЮБОВ <i>Стратегічне планування в Україні під час війни</i>	475
ГОЛІК КАТЕРИНА Науковий керівник – ФАЙВІШЕНКО ДІАНА <i>Можливості застосування штучного інтелекту в маркетингу</i>	477
ДОЛЯ КСЕНІЯ Науковий керівник – КАРМАЗІНОВА ВІКТОРІЯ <i>Грінвошинг у діяльності компанії на прикладі зарубіжних підприємств</i>	479

